03/12/2025

3 Δεκεμβρίου: Εορτάζει ο Άγιος Νεομάρτυς Αγγελής ο Αργείος εν Χίω

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 3 Δεκεμβρίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη των Προφήτου Σοφονίου, Οσίου Θεοδούλου, Νεομάρτυρος Αγγελή και Οσίου Θεοδούλου του διά Χριστόν Σαλού του Κυπρίου.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου – Καθηγητού

Ο Άγιος Νεομάρτυς Αγγελής ο Αργείος εν Χίω

Η πληθώρα των Νεομαρτύρων, οι οποίοι έδωσαν τη μαρτυρία τους για το Χριστό

και την επισφράγισαν με το αίμα τους και τη ζωή τους, προέρχονταν από διάφορες κοινωνικές τάξεις. Πολλοί από αυτούς ήταν μορφωμένοι και κατείχαν αξιοζήλευτες θέσει και επικερδή επαγγέλματα. Ένας από αυτούς είναι και ο άγιος Νεομάρτυς Αγγελής ο ιατρός.

Γεννήθηκε στο Άργος της Πελοποννήσου στα τέλη του 18ου αιώνα. Δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες για την παιδική και νεανική του ζωή. Προφανώς καταγόταν από φτωχή, αλλά ευσεβή οικογένεια, όπου γαλουχήθηκε με τα σωτήρια νάματα της ορθοδόξου χριστιανικής πίστεως. Σπούδασε ιατρός. Για άγνωστους λόγους μετανάστευσε στη Μ. Ασία και εγκαταστάθηκε στο Κουσάντασι, την Έφεσο, όπου ασκούσε το ιατρικό επάγγελμα. Τον διέκρινε η βαθειά πίστη στο Θεό, η προσήλωσή του στην Εκκλησία, η αγάπη του για τις ιερές ακολουθίες και τους ανθρώπους. Ήταν ελεήμων και προσέφερε τις ιατρικές του υπηρεσίες δωρεάν στους φτωχούς. Το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων, που κέρδιζε από το επικερδές επάγγελμά του, το διένειμε στους ενδεείς, τις χήρες και τα ορφανά.

Δεν παρέλειπε να μιλά για το Χριστό και να ομολογεί την μοναδική και σώζουσα αλήθεια της χριστιανικής πίστεως. Ζούσε, όπως είναι γνωστό, σε εποχή που βρισκόταν σε έξαρση η αθεΐα και η πολεμική κατά της Εκκλησίας, εξαιτίας του λεγομένου «ευρωπαϊκού διαφωτισμού», του οποίου τα ανατρεπτικά διδάγματα διαδίδονταν παντού. Κάποια μέρα συνάντησε έναν Γάλλο άθεο, ο οποίος αφίχθη στην Έφεσο για να κάμει γνωστές τις αρχές του άθεου «διαφωτισμού». Τον άκουσε να χλευάζει δημόσια την χριστιανική πίστη. Ο Αγγελής ταράχτηκε και έλαβε το λόγο, αντικρούοντας τα επιχειρήματα του Φράγκου. Μάλιστα ήταν τέτοια η προσβολή που αισθάνθηκε, ώστε κάλεσε τον θρασύ άθεο να μονομαχήσει μαζί του. Ας μην λησμονούμε πως την εποχή εκείνη η προσβολή «θεραπεύονταν» με την μονομαχία. Του πρότεινε μάλιστα να είναι εκείνος πάνοπλος και αυτός να παλέψει με ένα ξύλο, έχοντας την πεποίθηση ότι η δύναμη της πίστεως θα του χάριζε τη νίκη. Ο άθεος δέχτηκε, πήγαν δε και στην πρεσβεία όπου υπέγραψαν ειδική συμφωνία και όρισαν τον τόπο και τον χρόνο της μονομαχίας.

Ο Αγγελής έσπευσε στον πνευματικό του, στον οποίο εξομολογήθηκε και ζήτησε την ευχή του για να νικήσει τον ασεβή. Ο ιερωμένος εξέφρασε την αντίθεσή του και προσπάθησε να τον αποτρέψει. Όμως βλέποντας την εμμονή του, του έδωσε την άδεια και την ευχή του. Κατόπιν επέστρεψε στο σπίτι του και έμεινε άγρυπνος όλη τη νύχτα προσευχόμενος και παρακαλώντας το Θεό να κατατροπώσει και να τιμωρήσει το βλάσφημο Γάλλο. Την άλλη μέρα, αφού κοινώνησε των Αχράντων Μυστηρίων, εμφανίστηκε στον Γάλλο, δηλώνοντάς του ότι ήταν έτοιμος για την μονομαχία. Όταν έφτασαν στον τόπο της μονομαχίας ο άθεος καταλήφτηκε από ξαφνική δειλία, φόβο και τρόμο, και έφυγε ντροπιασμένος, παρά τις αποδοκιμασίες

των παραβρισκόμενων.

Ο Αγγελής δεν ικανοποιήθηκε από το γεγονός, ότι ο βλάσφημος άθεος το έβαλε στα πόδια. Γι’ αυτό κλείστηκε στον εαυτό του και περιορίστηκε στο σπίτι του, μη δεχόμενος κανέναν. Ο διάβολος ενέβαλε στο νου του περίεργες σκέψεις, ότι δήθεν καταλήφτηκε από εγωισμό, αφού νίκησε τον άθεο με τη δύναμη της πίστεως. Ότι έπρεπε να εξισλαμιστεί και κατόπιν να μεταστραφεί ξανά στον Χριστιανισμό και να υποστεί μαρτυρικό θάνατο. Ήταν ολοφάνερο πως είχε πλανηθεί και ο διάβολος τον οδηγούσε στην καταστροφή, να τουρκέψει και να μην μπορέσει πλέον να μεταστραφεί στην αληθινή πίστη. Μόνο δύο φίλοι του τον επισκέπτονταν και του πήγαιναν τροφή. Προσπαθούσαν μάταια να τον παρηγορήσουν και να τον αποτρέψουν από την μελαγχολία, που του δημιούργησε το πείσμα του, όπως νόμιζαν.

Αλλά εκείνος είχε πάρει την απόφασή του. Το Σάββατο του Λαζάρου του έτους 1813, πήγε στις τουρκικές αρχές και ζήτησε να γίνει μουσουλμάνος. Οι τούρκοι νόμισαν ότι χωρατεύει και γι’ αυτό τον κακοποίησαν και τον έδιωξαν με βρισιές και κλωτσιές. Όταν όμως είδαν την επιμονή του, τον δέχτηκαν και του έκαμαν περιτομή. Αλλά ευθύς αμέσως άρχισε να κάνει παράλογες πράξεις, με σκοπό να αμφιβάλουν οι μουσουλμάνοι για τον συνειδητό εξισλαμισμό του και να τον οδηγήσουν στον τούρκο ιεροδικαστή. Εκείνοι δεν έδωσαν σημασία, διότι τον θεώρησαν τρελό και τον έδιωξαν από την κοινότητά τους, στέλνοντάς τον στη Χίο.

Εκεί ο Αγγελής συνέχισε την παράλογη συμπεριφορά του. Όντας ντυμένος τούρκος, τριγύριζε σε διάφορα μέρη και όπου συναντούσε εκκλησία, εισέρχονταν με ευλάβεια και έκανε ατέλειωτες μετάνοιες και με λυγμούς χτυπούσε αλύπητα το κεφάλι του εκκωφαντικά στο δάπεδο, φτάνοντας ο γδούπος μακριά. Κατόπιν ασπάζονταν με ευλάβεια και δάκρυα τις άγιες εικόνες. Συμμετείχε στις ιερές ακολουθίες, προσευχόμενος με κατάνυξη και θέρμη, ώστε έτσι προκαλούσε στους πιστούς συμπάθεια προς αυτόν. Τους παρακαλούσε να προσεύχονται γι’ αυτόν για να φέρει εις πέρας τον αγώνα του. Έδινε ελεημοσύνες στους φτωχούς και ζητούσε από τους ιερείς να προσεύχονται γι’ αυτόν. Όταν διαπίστωνε κάποιους να τον θαυμάζουν και να επαινούν, τους επέπληττε και τους έβριζε. Βγαίνοντας από τους ναούς πήγαινε στην αγορά, όπου προκαλούσε τους τούρκους και τους ερέθιζε για να τον συλλάβουν για ασέβεια προς το Ισλάμ.

Στην περίοδο του Ραμαζανιού, κάποια μέρα, κάθισε έξω από τούρκικο σπίτι και έπινε νερό και κάπνιζε, κάτι που απαγορεύεται και τιμωρείται αυστηρά από τον ισλαμικό νόμο. Βλέποντάς τον ο τούρκος σπιτονοικοκύρης κατέβηκε και τον ξυλοκόπησε. Μετά πήγε μπροστά στο τουρκικό δικαστήριο, κάθισε στα σκαλιά και έτρωγε επιδεικτικά και έπινε κρασί. Όμως κανείς δεν του έδινε σημασία, διότι τον

θεωρούσαν παράφρονα.

Πήγαινε συχνά στον τάφο του αγίου Μακαρίου Νοταρά, ο οποίος είχε οδηγήσει πολλούς Νεομάρτυρες στην ομολογία και το μαρτύριο, με δάκρυα και λυγμούς τον παρακαλούσε να τον αξιώσει να υποστεί το μαρτύριο που ποθούσε. Άλλοτε πήγαινε σε ένα εξωκκλήσι, για να προσευχηθεί και να πάρει την ευχή από κάποιον ευλαβή πνευματικό. Εκεί έπεφτε σε έκσταση και βίωνε σπάνιες πνευματικές εμπειρίες, τις οποίες δεν αποκάλυπτε σε κανέναν, προσποιούμενος τον σαλό (τρελό).

Κάποια στιγμή κατάλαβε την παγίδα του διαβόλου και γι' αυτό μετανόησε πικρά. Θεώρησε τον εξισλαμισμό του μέγα λάθος και προδοσία του Χριστού. Τότε πήρε και τη μεγάλη απόφαση να οδηγηθεί το μαρτύριο, για να ξεπλύνει το μεγάλο αμάρτημά του. Μετά από έξι μήνες προετοιμασίας και με συντριβή καρδιάς, αισθάνθηκε ότι ήταν ώριμος για μια τέτοια απόφαση. Ξύρισε τα γένια του, τα οποία ήταν δείγμα της μουσουλμανικής πίστης και πήγε στο τελωνείο. Βλέποντάς τον οι τούρκοι απόρησαν και του ζήτησαν εξηγήσεις για τη νέα του εμφάνιση. Εκείνος, με θάρρος και παρρησία, τους απάντησε πως ξαναέγινε χριστιανός και γι' αυτό έκοψε τα περιττά, δηλαδή τα γένια, που τον όριζαν ως μουσουλμάνο. Εκείνοι προσπάθησαν να τον συνεφέρουν και να τον συνετίσουν με το καλό και τις κολακείες. Βλέποντας όμως ότι ήταν αμετάπειστος, προχώρησαν σε βιαιότητες. Τον βασάνιζαν αλύπητα όλη τη νύχτα. Ο Μάρτυρας υπέμεινε με καρτερία τους βασανισμούς αγόγγυστα, δοξάζοντας το Θεό για την τιμή που του έκανε να υποστεί το μαρτύριο για τη δόξα τη δική Του. Την άλλη μέρα τον οδήγησαν στον διοικητή του νησιού, ενώπιον πολλών αγάδων και αξιωματούχων, του ζητήθηκε να αλλάξει γνώμη, τάζοντάς του χρήματα και αξιώματα. Αλλά εκείνος αρνήθηκε και ομολόγησε την πίστη του στον Χριστό. Εκείνοι νόμισαν ότι θα τον μεταπείσουν οδηγώντας τον με το ζόρι και με άγριους ξυλοδαρμούς, βρισιές και απειλές στο τζαμί για την τακτική προσευχή. Ο Αγγελής αντιστέκονταν και φώναζε με όση δύναμη είχε: «Είναι προτιμότερο να με σκοτώσετε αυτή την στιγμή, παρά να με πάτε στο τζαμί, διότι δεν είμαι πια μουσουλμάνος, αλλά χριστιανός»!

Οι εξαγριωμένοι τούρκοι τον οδήγησαν τελικά σε ένα σκοτεινό μπουντρούμι και του έβαλαν τα πόδια στο τουμπρούκι, υποβάλλοντάς τον σε ένα από τα πιο φρικτά μαρτύρια. Την άλλη ημέρα εκδόθηκε η απόφαση: θάνατος δια αποκεφαλισμού. Τον οδήγησαν στη θέση «Βουνάκι» όπου τον αποκεφάλισαν. Ήταν 3 Δεκεμβρίου του έτους 1813.

Το ιερό λείψανο του Μάρτυρα έμεινε στον τόπο της εκτέλεσης, φρουρούμενο, τρία ημερονύχτια. Οι χριστιανοί της περιοχής προσπαθούσαν να πάρουν τεμάχια από τα ενδύματά του, ή χώμα ποτισμένο από το αίμα του, δίνοντας χρήματα στους τούρκους φρουρούς. Κάποιος πλούσιος χριστιανός πρότεινε σεβαστό χρηματικό

ποσό στους τούρκους, για να πάρει το άγιο λείψανο, αλλά εκείνοι δεν δέχτηκαν. Ένας ευλαβής κληρικός πλησίασε και ασπάστηκε την τίμια κεφαλή, μπροστά τους τούρκους. Αυτό οδήγησε τους τούρκους να πάρουν το λείψανο το Μάρτυρα, ακόμα και το ματωμένο χώμα και να το ρίξουν στη θάλασσα, 25 οργιές βαθειά. Τη νύχτα κάποιοι θαρραλέοι ευλαβείς χριστιανοί προσπάθησαν να το ανασύρουν, αλλά δεν τα κατάφεραν.

Η μνήμη του εορτάζεται στις 3 Δεκεμβρίου, την ημέρα του ηρωικού του μαρτυρίου.